

Over Landbouwportaal Noord-Holland

Met de site www.landbouwportaalnoordholland.nl als venster naar de buitenwereld ging het Landbouwportaal Noord-Holland in mei 2018 van start. Initiatiefnemers zijn de waterschappen in Noord-Holland, die daarbij worden ondersteund door de provincie. Binnen vijf thema's, te weten Erfafspoeling mineralen en nutriënten, Duurzaam Bodemgebruik, Gewasbeschermingsmiddelen, Perceel- en oeverinrichting & beheer en Voldoende zoetwatermaatregelen, kunnen agrariërs een bedrijfsbezoek door een coach aanvragen. De adviezen en vaak subsidiabele maatregelen die uit het bezoek voortvloeien, dragen bij aan onder meer het verbeteren van bodemkwaliteit, het voorkomen van wateroverlast, het bergen van zoetwater, het voorkomen van verziltingsproblemen en het verbeteren van de waterkwaliteit. In heel Noord-Holland is tot dusver bijna € 3,5 miljoen subsidie uitgegeven aan maatregelen als brede banden en een ecoploeg. Een bezoek van een bodemcoach kan nog tot juni 2021 worden aangevraagd.

de vorm van genoeg organische stof en voldoende bodemorganismen. Als dat ontbreekt, kan zo'n verdichting een versturende laag worden, waar geen wortel en geen water meer doorheen kan."

Zo'n 'Bodem APK' resulteert in praktische adviezen. Kun je er een paar noemen?

"Bouw voldoende rustgewassen en stikstofbindende groenbemesters in het bouwplan in en gebruik organische mest, bijvoorbeeld in de vorm van vaste dierlijke mest die je in het kader van de kringloopgedachte van een veehouder in de buurt kunt afnemen. Net als het minimaliseren van kerende grondbewerking, hebben dat soort maatregelen direct een positieve invloed op het organischestofgehalte en het bodemleven. Met als gevolg dat je minder hoeft te corrigeren en bij te sturen met kunstmest en fungiciden."

Is de reizende bollenkraam een goede of een slechte zaak voor de bodem?

"Voordeel is dat er na de oogst bijna altijd een groenbemester wordt ingezaaid. Nadeel is dat bollen best diep worden geplaat zodat de bovenste 20 à 25 centimeter van de bodem overhoop wordt gehaald. Zeker in een nat jaar heeft dat nogal wat invloed op de bodemstructuur en het bodemleven. Verrassend genoeg is meerjarig grasland niet per definitie geschikt voor de reizende bollenkraam. Het lijkt mooi, zeven of acht jaar gras achter elkaar, maar in die periode zijn er nogal wat zware machines overheen gegaan. Als je een profielkuil gaat graven zie je meteen: hier is wel wat gebeurd de afgelopen jaren. Niet voor niets is de aanschaf van brede banden een van de gesubsidieerde maatregelen die ik regelmatig adviseer, net als de ecoploeg. Interessanter voor bollentelers zijn sensoren die de vochtigheidstoestand van de bodem registreren, wat beregenen op maat mogelijk maakt."

'De bodem krijgt meer aandacht dan vroeger en ook bollentelers zijn bereid erin te investeren'

Afgaande op de visie van minister Carola Schouten lijkt het wel eens dat het allemaal anders moet en dat de huidige land- en tuinbouw z'n langste tijd heeft gehad...

"Je kijkt ervan op hoeveel agrariërs al met kringlooplandbouw bezig zijn, in wat voor vorm en intensiteit dan ook. Door het gros van de boeren en tuinders wordt ook het belang en de meerwaarde van een gezonde, weerbare bodem onderkend. En ze handelen er ook naar. De bodem krijgt de laatste jaren veel meer aandacht dan vroeger en ook bollentelers zijn bereid erin te investeren. In dat verband moet me van het hart dat ik moeite heb met de geliberaliseerde pachtovereenkomsten die het Rijksvastgoedbedrijf ook in de Wieringermeer aanbiedt. Ze zijn in zoverre niet duurzaam dat ze gericht zijn op de hoogstbiedende en voor maximaal zes jaar. Voorzichtig uitgedrukt stimuleert dat de pachters niet om te investeren in verbetering van het bodemleven en de waterhuishouding." ♦